

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การลบสมมติบัญญัติในพระพุทธศาสนาเถรวาท

ผู้เขียน

พระมหาสุทธสิทฺธิ์ สุทฺธจิตฺโต (สารวงษ์)

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธศาสนศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผศ. ดร. ประถม์ บุญศรีตัน

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ. ดร. วิโรจน์ อินทนนท์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อ. ดร. พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาหลักคำสอนเรื่องสมมติบัญญัติในพระพุทธศาสนาเถรวาท 2) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการหลงสมมติบัญญัติและผลที่เกิดจากการหลงสมมติบัญญัติ และ 3) เพื่อศึกษาวิธีการลบสมมติบัญญัติในพระพุทธศาสนาเถรวาท ในงานวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และนำเสนอด้วยรูปแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า

1) หลักคำสอนเรื่องสมมติบัญญัติ หรือ สมมติและบัญญัติในพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น เกี่ยวข้องกับสมมติสัจจะและปรมาตตสัจจะ

2) สาเหตุที่ทำให้เกิดการหลงสมมติบัญญัตินั้น มาจากกิเลสคืออวิชชา (อวิชชา) ตัณหา (ตัณหา) ทิฏฐิ (ทิฏฐิ) และความสัมพันธ์ระหว่างกิเลสเหล่านี้ ส่วนผลที่เกิดจากการหลงสมมติบัญญัตินั้น มี 2 ระดับ คือ (1) ผลในระดับโลกียะ (โลกีย) (2) ผลในระดับโลกุตตระ (โลกุตระ) ผลในระดับโลกียะ คือ เกิดความเห็นผิดจากความเป็นจริง เรียกว่า วิปลาส 4 ประการ (วิปลาส 4) คือ (1) เห็นในสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง (นิจวิปลาส) (2) เห็นในสิ่งที่ไม่สุขว่าสุข (สุขวิปลาส) (3) เห็นในสิ่งที่ไม่งามว่างาม (สุกวิปลาส) และ (4) เห็นในสิ่งที่ไม่มีความเป็นตัวตน (อัตตวิปลาส) ผลในระดับโลกุตตระ คือ ไม่สามารถเลื่อนภูมิจิตภูมิธรรมได้ หรือ สามารถเลื่อนภูมิจิตภูมิธรรมได้อย่างช้า ๆ

3) วิธีการลบสมมติบัญญัติในพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น คือ การถอนอวิชา ค้นหา และทูลฎี วิธีการนี้ คือ การสร้างและพัฒนาปัญญา โดยการรับฟังคำสอนจากคนอื่น (ปรโตโมส) และการนำมาคิดพิจารณาอย่างรอบคอบแบบคาย (โยนิโสมนสิการ) เกี่ยวกับสติปัฏฐาน 4 (สติปัฏฐาน 4) ทำให้เกิดความเห็นถูกต้อง (สมมตาทิจ) เกี่ยวกับสติปัฏฐาน 4 เรียกว่า เกิดปัญญา เกี่ยวกับสติปัฏฐาน 4

ส่วนวิธีการวางตัวต่อสมมติบัญญัตินั้น คือ ต้องรู้จัก เข้าใจ ยอมรับ ใช้ แก้ไข และปล่อยวางสมมติบัญญัติอย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเถรวาท ผลที่เกิดขึ้นจากการลบสมมติบัญญัตินั้น คือ (1) ทำให้รู้แจ้งสมมติสัจจะและปรมาตตสัจจะตามความเป็นจริง (2) ทำให้เกิดมีความบริสุทธิ์แห่งกาย วาจาและใจ ในระดับโลกียะ หรือ โลกุตตระ

Thesis Title Elimination of Sammatipaṇṇatti in Theravāda

Buddhism

Author Phramaha Sutthasit Suddhacitto (Sarawong)

Degree Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Advisory Committee

Asst. Prof. Dr. Parud Boonsriton	Advisor
Asst. Prof. Dr. Wiroj Intanon	Co-advisor
Lect. Dr. Phisit Kotsupho	Co-advisor

ABSTRACT

The objectives of this thesis are : 1) to study the principles of Sammatipaṇṇatti in Theravāda Buddhism; 2) to analyze the causes which delude Sammatipaṇṇatti as well as to find out the result of delusion in Sammatipaṇṇatti; 3) to study the method of Sammatipaṇṇatti elimination in Theravāda Buddhism. A qualitative method of analysis was used in this study. All relevant data were collected and reported using descriptive analytical methods. It was found that

1) The principles of Sammatipaṇṇatti or convention and designation in Theravāda Buddhism are concerned with conventional truth and absolute truth.

2) The causes which lead to delusion in Sammatipaṇṇatti are mental defilements : ignorance (Avijjā), craving (Taṇhā), wrong view (Diṭṭhi), and the interaction between these three defilements. In addition, the results of delusion in Sammatipaṇṇatti can be found in two levels: firstly, levels of un noble planes of existence (Lokiya), and secondly, levels of noble planes of existence (Lokuttara). The result at levels of un noble planes of existence are wrong views from the truth called “Four Distortions” (Four Vipallāsas) and include :

--regarding what is impermanent is permanent (Niccavipallāsa)

-- regarding what is painful as pleasant (Sukhavipallāsa)

--regarding what is foul as beautiful (Subhavipallāsa), and

--regarding what is non-self as a self (Attavipallāsa).

The result at levels of noble planes of existence are unable to move the state of mind in dhamma or are able to move the state of mind in dhamma but yet slowly.

3) The method of elimination of Sammatipaññatti in Theravāda Buddhism is used to eliminate ignorance, craving and wrong view. This is to create and to develop wisdom by hearing the teachings from others (Paratoghosa) and thinking deeply and systematically (Yonisomanasikāra) about the four foundations of mindfulness (Four Satipaṭṭhānas) which lead to the right view (Sammādiṭṭhi) about the Four Satipaṭṭhānas--the so-called wisdom about the Four Satipaṭṭhānas.

Other ways to eliminate Sammatipaññatti are knowing, understanding, accepting, using, resolving and letting go of Sammatipaññatti with principles in Theravāda Buddhism truly and suitably. The effect of eliminating Sammatipaññatti is (1) to understand conventional truth and absolute truth wholly and completely (2) to have a purified body, speech and mind leading to purity in the level of un noble planes of existence or the level of noble planes of existence.